

OVĂZUL – *Avena sativa* L.

1. Importanța furajeră

Particularitățile agrobiologice și importanța ovăzului au determinat răspândirea cultivării acestei specii în zonele cu climat mai umed și răcoros, de pe toate continentele. În țara noastră, în ultimii ani, ovăzul este cereala păioasă de primăvară cea mai cultivată, suprafața fiind în jur de 100 000 ha.

Valoarea economică și furajeră a ovăzului este dată de următoarele însușiri:

- sub formă de boabe, ovăzul este un furaj concentrat foarte important în hrana animalelor, mai ales în alimentația cabalinelor, a tineretului și a celor de reproducție;
- boabele de ovăz au un conținut relativ ridicat în proteine (10-17%), în extractive neazotate (54-62%), în grăsimi (4,3-6,9%), iar valoarea nutritivă a unui kg de ovăz este de 1 UN;
- pentru producția de masă verde sau fân se cultivă în amestec cu mazărea sau mazăricea de primăvară, formând borceagurile de primăvară;
- paie și pleava de ovăz au valoare furajeră mai mare decât a celor de grâu și secară (100 kg de paie are 38 UN);
- în hrana oamenilor, ovăzul se utilizează sub formă de grișuri, fulgi de ovăz, făină, mai ales în alimentația copiilor și a celor cu regim dietetic;
- în regiunile colinare ovăzul se folosește ca plantă protectoare pentru trifoiul roșu.

2. Însușiri morfologice și fiziologice

Dintre cerealele păioase (grâu, orz, secară), ovăzul are cel mai dezvoltat sistem radicular și o mare capacitate de valorificare a elementelor nutritive din compușii grei solubili ai solului.

Aparatul vegetativ este format din tulpini cu înălțime de 80-120 cm, formate din 5-8 internoduri, cu ligula bine dezvoltată și fără urechiușe.

Inflorescența este de tip panicul, cu 3-9 etaje de ramificații. Spiculețele sunt formate din 2-3 flori, acoperite cu glume mari, din care a treia, de regulă, este sterilă.

Fructul este o cariopsă, care, la maturitate, rămâne îmbrăcat în palee, fără a fi concrecută cu bobul ca în cazul orzului.

3. Sistematică și soiuri

Ovăzul aparține genului Avena, care cuprinde mai multe specii (*Avena strigosa* Schrech – ovăzul nisipurilor, *Avena barbata* Pott. – ovăzul sălbatic bărbos, *A. Ludoviciana* Gill. et. Magne., *Avena byzantina* Thell., *Avena fatua* L. – odosul) din care importanță agronomică are *Avena sativa* L., răspândită pe toate continentele.

Soiurile de ovăz cultivate în țara noastră sunt: Cary, Mureș, Someșan.

Ovăzul – *Avena stiva* L.

4. Cerințele față de factorii de vegetație.

Temperatura minimă de germinație a boabelor este de 2-3 °C, ovăzul având cerințe moderate față de căldură, dar mult mai ridicate decât la orz. Ovăzul de toamnă nu rezistă la temperaturi mai mici de -10 °C în timpul iernii, ceea ce determină o arie restrânsă de cultură a acestor forme.

Cerințele față de umiditate sunt ridicate, coeficientul de transpirație fiind de cca 500. aceasta face ca în verile secetoase, ovăzul să sufere mai mult decât alte specii de cereale păioase.

Față de sol ovăzul are cerințe reduse, aceasta datorită sistemului radicular bine dezvoltat. Cele mai bune rezultate se obțin pe solurile lutoase și luto-nisipoase, cu ph-ul de 5,5-6,8, cum sunt cernoziomurile sau brun-roșcate de pădure. De asemenea, ovăzul realizează producții bune și pe solurile argilo-iluviale acide.

5. Zonele de cultivare

Zonele cele mai favorabile pentru cultura ovăzului sunt: Podișul Transilvaniei, Câmpia de Vest, Podișul Getic și depresiunea Jijiei.

6. Tehnologia de cultivare

Rotația

Ovăzul valorifică foarte bine substanțele nutritive rămase în sol de la plantele premergătoare fertilizate puternic cu îngrășăminte organice și chimice. De aceea cele mai bune premergătoare sunt: porumbul, floarea soarelui, leguminoasele pentru boabe.

Ne se cultivă pe terenurile tratate cuerbicide triazinice, după el însuși și după sfecla de zahăr sau furajeră, din cauza unor dăunători comuni (nematozi).

Lucrările solului

Arătura se efectuează spre sfârșitul toamnei cu pluguri în agregat cu grapele stelate, la adâncimea de 22-25 cm.

Înainte de semănat, primăvara, patul germinativ se pregătește cu grapa cu colți reglabili, iar în perioadele de secetă cu combinatorul.

Fertilizarea

Pentru realizarea a 1000 kg boabe, ovăzul consumă cca. 30 kg N, 7 kg P, 30 kg K, 6 kg Ca, mai mult decât la grâu.

Dozele de îngrășăminte chimice recomandate: N₉₀₋₁₂₀ P₆₀, iar pe solurile podzolice și K₅₀₋₆₀.

Gunoii de grajd se aplică numai la plante premergătoare.

Sămânța și semănatul

Valoarea calitativă a semințelor: germinația minimă 90%, iar puritatea minimă 97%.

Tratamente la sămânță pentru a preveni atacul de tăciune zburător și tăciune îmbrăcat, cu: Vitavax 200FF (300 ml/100 kg sămânță), Criptodin (200 g/100 kg) sau cu Formalină 40 CS (350 ml/100 l apă/1 tonă sămânță).

Epoca de semănat: primăvara foarte timpuriu, în prima urgență, când temperatura solului este de 2-3⁰C.

Distanța de semănat este de 12,5 cm între rânduri, iar adâncimea de semănat de 3-4 cm.

Norma de semănat: 140-160 kg/ha.

Densitatea: 400-450 boabe germinabile/m².

Lucrări de întreținere

În primăverile secetoase se recomandă tăvălugirea terenului, imediat după semănat.

Combaterea integrată a buruienilor se realizează prin respectarea tuturor lucrărilor agrotehnice (rotație, fertilizare. Lucrările solului) și prin aplicarea unor erbicide:

- în cazul buruienilor rezistente la 2,4 – D (Setaria sp., Fumaria sp., Papaver sp., Matricaria sp.) se poate aplica unul din produsele: Icedin forte (2 l/ha), Logran D (1,5 l/ha), Oltisan extra (1 l/ha), în intervalul încheierea înfrățitului – apariția primului nod, când temperatura minimă a aerului este de 8-10⁰C;

- în cazul unor buruieni sensibile la 2,4 – D, se vor putea folosi erbicidele: SDMA (1,5-2 l/ha), Dicotex (2-3 l/ha), aplicat când ovăzul este înfrățit, iar temperatura aerului este de cel puțin 15⁰C;

- combaterea gândacului ovăzului (Lema melanopa L.) se tratează, parțial sau pe întreaga solă, cu unul din insecticidele: Sinoratox 35 (2-3 l/ha), Onefon 80 (1 kg/ha), Carbetox (3 l/ha), sau prăfuiți cu Lindatox 3 sau PEB + Lindan, în doză de 20-25 kg/ha.

Recoltarea

Recoltarea pentru boabe se face la începutul maturării depline, deoarece ovăzul se scutură puternic, înregistrându-se pierderi mari de recoltă. Se recomandă, pentru evitarea pierderilor, recoltarea cu combina în orele de dimineață, când plantele sunt cu rouă.

Cultura de ovăz destinată producerii de masă verde se recoltează cu cositoarele sau vindroverele în faza de burduf, până la apariția paniculului, iar pentru fân, la începutul înfloririi.

Producții potențiale

Producțiile de ovăz variază mult, în funcție de condițiile de cultivare, între 1500-2500 kg/ha boabe. Raportul boabe : paie este de 1:2.